

THE JEWISH UNDERSTANDING OF HOLINESS

SOURCES

by Rabbi Dr. Nachum Amsel

These sources are from the book, "The Encyclopedia of Jewish Values: Man to G-d Issues and Rituals."

(1) שמות יט:

ואתם תהיו-לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל-בני ישראל:

(2) ויקרא יט:

דבר אל-כל-עדת בני-ישראל ואמרת אליהם קדשים תהיו כי קדוש אני ד' אלקיכם:

(3) דברים כג:

לא-תהיה קדשה מננות ישראל ולא-יהיה קדש מבני ישראל:

(4) קהלת ג:

לכל זמן ועת לכל-חפץ תחת השמים:

(5) חולין קט:

אמרה ליה ילתא לרב נחמן מכדי כל דאסר לן רחמנא שרא לן כוותיה אסר לן דמא שרא לן כבדא נדה דם טוהר חלב בהמה חלב חיה חזיר מוחא דשיבוטא גירותא לישנא דכוורא אשת איש גרושה בחיי בעלה אשת אח יבמה כותית יפת תאר בעינן למיכל בשרא בחלבא אמר להו רב נחמן לטבחי זויקו לה כחלי.

(6) פירוש רש"י על ויקרא יט:

קדושים תהיו - הוו פרושים מן העריות ומן העבירה (ויקרא רבה) שכל מקום שאתה מוצא גדר ערוה אתה מוצא קדושה (ויקרא כא) אשה זונה וחללה וגו' אני ה' מקדשכם.

(7) מדרש, בראשית רבה יד:

וייצר שתי יצירות מן התחתונים ויצירה מן העליונים רבי יהושע בר נחמיה בשם רבי חנינא בר יצחק ורבנן בשם רבי אליעזר ברא בו ד' בריות מלמעלן וד' מלמטן אוכל ושותה כבהמה פרה ורבה כבהמה מטיל גללים כבהמה ומת כבהמה מלמעלה עומד כמלאכי השרת מדבר ומבין ורואה כמלאכי השרת ובהמה אינה רואה אתמהא אלא זה מצדד רבי תפדויי אמר בשם רבי אחא העליונים נבראו בצלם ובדמות ואינן פריין ורביין והתחתונים פריין ורביין ולא נבראו בצלם ודמות אמר הקב"ה הרי אני בורא אותם בצלם ובדמות מן העליונים פרה ורבה מן התחתונים.

(8) בראשית ב:

וייצר ד' אלקים את-האדם עפר מן-האדמה ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה:

(9) בראשית א:

ויברא אלקים את-האדם בצלמו בצלם אלקים ברא אתו זכר ונקבה ברא אתם:

(10) ויקרא יא:

כי אני ד' המעלה אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים והייתם קדשים כי קדוש אני:

11 בראשית ב:ג

וַיִּבְרָךְ אֱלֹהִים אֶת-יוֹם הַשְּׁבִיעִי וַיְקַדְּשׁ אֹתוֹ כִּי בּוֹ שָׁבַת מְקַל-מְלֶאכֶתוֹ אֲשֶׁר-בָּרָא אֱלֹקִים לַעֲשׂוֹת :

12 שבת כה:

רחיצת ידים ורגלים בחמין ערבית רשות ואני אומר מצוה מאי מצוה דאמר רב יהודה אמר רב כך היה מנהגו של רבי יהודה בר אלעאי ערב שבת מביאים לו עריבה מלאה חמין ורוחץ פניו ידיו ורגליו ומתעטף ויושב בסדינין המצוייצין ודומה למלאך ה' צבאות.

13 בבא קמא ל.

אמר רב יהודה האי מאן דבעי למהוי חסידא לקיים מילי דנזיקין.

14 יבמות כ.

אמר רבא קדש עצמך במותר לך.

15 תענית יא.

וכי באיזה נפש חטא זה אלא שציער עצמו מן היין והלא דברים קל וחומר ומה זה שלא ציער עצמו אלא מן היין נקרא חוטא המצער עצמו מכל דבר ודבר על אחת כמה וכמה רבי אלעזר אומר נקרא קדוש שנאמר קדוש יהיה גדל פרע שער ראשו ומה זה שלא ציער עצמו אלא מדבר אחד נקרא קדוש המצער עצמו מכל דבר על אחת כמה וכמה.

16 רמב"ם, הלכות דעות ג:א

שמה יאמר אדם הואיל והקנאה והתאוה והכבוד וכיוצא בהם דרך רעה הן ומוציאין את האדם מן העולם אפרוש מהן ביותר ואתרחק לצד האחרון עד שלא יאכל בשר ולא ישתה יין ולא ישא אשה ולא ישב בדירה נאה ולא ילבש מלבוש נאה אלא השק והצמר הקשה וכיוצא בהן כגון כהני העובדי כוכבים גם זה דרך רעה היא ואסור לילך בה המהלך בדרך זו נקרא חוטא שהרי הוא אומר בנזיר וכפר עליו מאשר חטא על הנפש אמרו חכמים ומה אם נזיר שלא פירש אלא מן היין צריך כפרה המונע עצמו מכל דבר ודבר על אחת כמה וכמה לפיכך צוו חכמים שלא ימנע אדם עצמו אלא מדברים שמנעתו התורה בלבד ולא יהא אוסר עצמו בנדירים ובשבועות על דברים המותרים כך אמרו חכמים לא דיין מה שאסרה תורה אלא שאתה אוסר עליך דברים אחרים ובכלל הזה אלו שמתענין תמיד אינן בדרך טובה ואסרו חכמים שיהא אדם מסגף עצמו בתענית ועל כל הדברים האלו וכיוצא בהן צוה שלמה ואמר אל תהי צדיק הרבה ואל תתחכם יותר למה תשומם :

17 קהלת ז:טז

אַל-תְּהִי צַדִּיק הַרְבֵּה וְאַל-תִּתְחַכֵּם יוֹתֵר לָמָּה תִּשְׁוֹמֵם.

18 פירוש רמב"ן על במדבר ו:יז

וטעם החטאת שיקריב הנזיר ביום מלאת ימי נזרו, לא נתפרש ועל דרך הפשט כי האיש הזה חוטא נפשו במלאת הנזירות, כי הוא עתה נזור מקדושתו ועבודת השם, וראוי היה לו שיזיר לעולם ויעמוד כל ימיו נזיר וקדוש לאלהיו, כענין שאמר (עמוס ב יא) ואקים מבניכם לנביאים ומבחוריהם לנזירים, השוה אותו הכתוב לנביא, וכדכתיב (לעיל פסוק ח) כל ימי נזרו קדוש הוא לה' והנה הוא צריך כפרה בשובו להטמא בתאוות העולם :

19 במדבר ו:ח

כֹּל יְמֵי נְזָרוֹ קָדֵשׁ הוּא לַד':

20 תלמוד ירושלמי, קידושין מח:

רבי חזקיה ר' כהן בשם רב עתיד אדם ליתן דין וחשבון על כל שראת עינו ולא אכל.

21 אבות דרבי נתן כח:ה

רבי יהודה הנשיא אומר כל המקבל עליו תענוגי העולם הזה מונעין ממנו תענוגי העולם הבא וכל שאינו מקבל תענוגי העולם הזה נותנין לו תענוגי העולם הבא.

(22) פירוש רמב"ן על ויקרא יט:ב

...ולפי דעתי אין הפרישות הזו לפרוש מן העריות כדברי הרב, אבל הפרישות היא המוזכרת בכל מקום בתלמוד, שבעליה נקראים פרושים: והענין כי התורה הזהירה בעריות ובמאכלים האסורים והתירה הביאה איש באשתו ואכילת הבשר והיין, א"כ ימצא בעל התאווה מקום להיות שטוף בזמת אשתו או נשיו הרבות, ולהיות בסובאי יין בזוללי בשר למו, וידבר כרצונו בכל הנבלות, שלא הוזכר איסור זה בתורה, והנה יהיה נבל ברשות התורה: לפיכך בא הכתוב, אחרי שפרט האיסורים שאסר אותם לגמרי, וצוה בדבר כללי שנהיה פרושים מן המותרות ימעט במשגל...

(23) ויקרא יט:ב, כ:כו

דַּבֵּר אֶל-כָּל-עַדְת בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ד' אֱלֹהֵיכֶם :
וְהִיְתֶם לִי קְדָשִׁים כִּי קְדוֹשׁ אֲנִי ד' וְאַבְדַּל אֶתְכֶם מִן-הָעַמִּים לְהִיּוֹת לִי :

(24) ויקרא כב:לב

וְלֹא תִחַלְלוּ אֶת-שֵׁם קְדָשִׁי וְנִקְדַּשְׁתִּי בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲנִי ד' מִקְדָּשְׁכֶם: